

Nota

Anzegem, Korte Winterstraat Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Nota Anzegem, Korte Winterstraat. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Evelyn Schynkel & Tanja Boudry

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2022-0144

Plaats en datum

Gent, 12 januari 2022

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 2049
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Aanleiding	4
1.2.1	Algemeen	4
1.2.2	Geplande werken en impactanalyse	5
1.3	Onderzoekstraject.....	6
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota	6
2	Landschappelijk bodemonderzoek	7
2.1	Werkwijze en strategie	7
2.1.1	Onderzoeksdoelstellingen.....	7
2.1.2	Onderzoeksvragen	7
2.1.3	Methoden en technieken.....	7
2.1.4	Organisatie van het vooronderzoek	9
2.1.5	Afwijkingen t.a.v. de CGP	12
2.1.6	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	12
2.2	Assessment	12
2.2.1	Landschappelijke en aardkundige situering	12
2.2.2	Bodem en paleolandschap: resultaten en interpretatie landschappelijk bodemonderzoek.....	12
2.3	Synthese onderzoeksresultaten.....	15
2.3.1	Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek.....	15
2.3.2	Waardering bodemarchief	15
2.3.3	Syntheseplan	16
2.3.4	Onderzoeksvragen: antwoorden	18
2.4	Besluit	18
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	18
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	18
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode.....	19
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	19
3	Proefsleuvenonderzoek	20
3.1	Werkwijze en strategie	20
3.1.1	Onderzoeksdoelstellingen.....	20
3.1.2	Onderzoeksvragen	20
3.1.3	Methoden en technieken.....	21
3.1.4	Organisatie van het vooronderzoek	22
3.1.5	Afwijkingen.....	24
3.1.6	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	25
3.2	Assessment	25
3.2.1	Landschappelijke en aardkundige situering	25

3.2.2	Interpretatie profielen	25
3.2.3	Sporen en structuren.....	28
3.2.4	Vondsten.....	37
3.2.5	Stalen.....	37
3.2.6	Bewaring en deponering	37
3.3	Synthese onderzoeksresultaten.....	37
3.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	37
3.3.2	Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek.....	37
3.3.3	Verwachting archeologisch erfgoed	38
3.3.4	Syntheseplan	38
3.3.5	Onderzoeksvragen: antwoorden	40
3.4	Besluit	41
3.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	41
3.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	41
4	Samenvatting.....	42
5	Lijsten.....	43
5.1	Figurenlijst.....	43
5.2	Plannenlijst.....	43
5.3	Tabellenlijst	43
6	Bibliografie	44
7	Bijlagen	45
7.1	Tabellenlijst LB.....	45
7.2	Uitgeschreven boringen LB	45
7.3	Sporenlijst PS.....	45
7.4	Fotolijst PS.....	45
7.5	Allesporenkaart PS	45

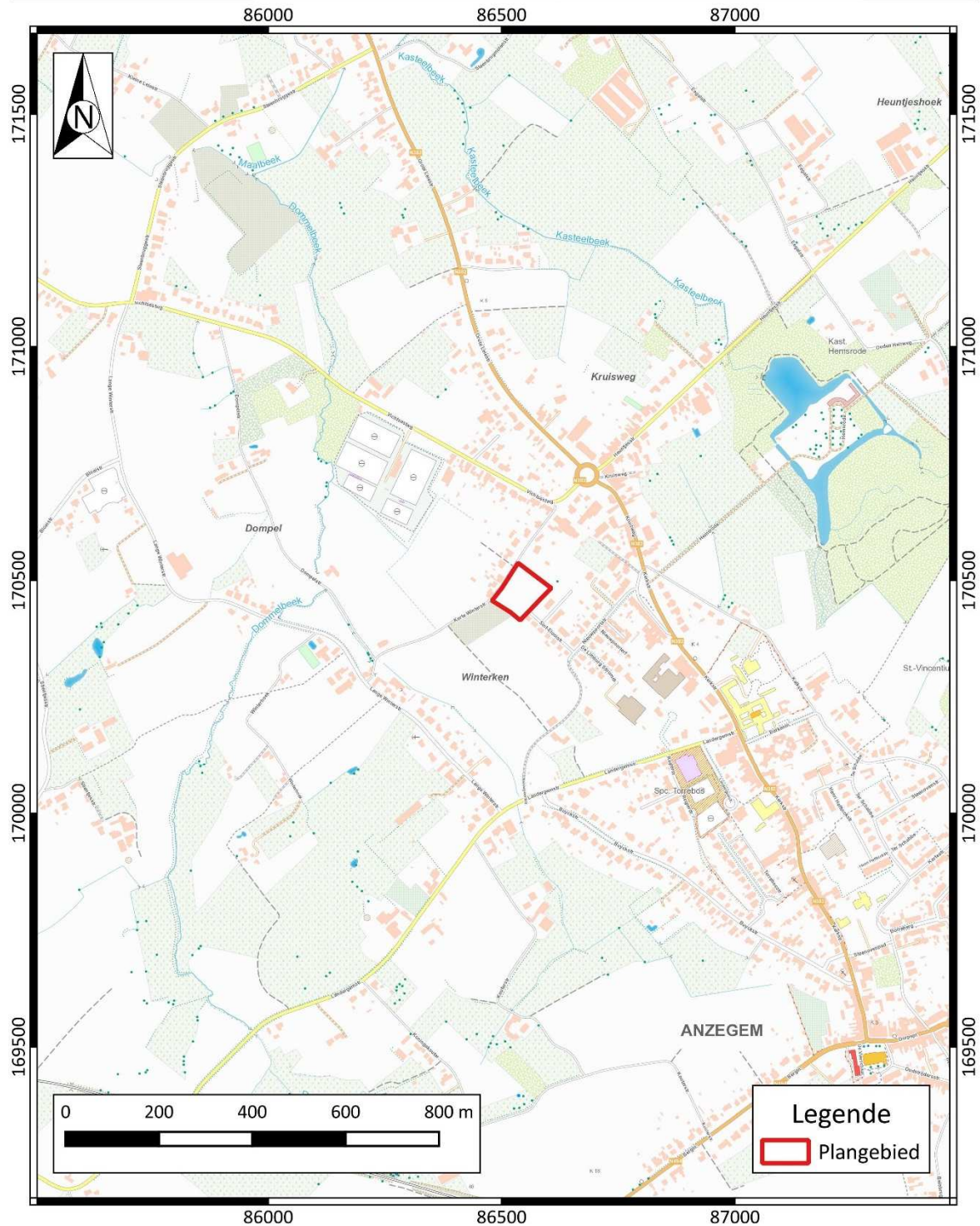
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Anzegem, Korte Winterstraat		
Ligging	Korte Winterstraat, gemeente Anzegem, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Anzegem, Afdeling 1, Sectie F, Perceel 890		
Coördinaten	Noordwest:	x: 86536.95	y: 170537.66
	Noordoost:	x: 86607.26	y: 170485.55
	Zuidwest:	x: 86478.56	y: 170457.29
	Zuidoost:	x: 86538.83	y: 17041648
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2022-0144		
ID in akte genomen AN	ID13027 en ID16831 ¹		
Oppervlak plangebied AN	7.743 m²		
Oppervlakte geplande werken	7.743 m²		
Oppervlakte advieszone Nota	7.743 m²		
Landschappelijk bodemonderzoek	Projectcode	2021K336	
	Veldwerkleider	Tanja Boudry (aardkundige)	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen (Erkenningsnummer: 2015/00020)	
	Betrokken actoren	Tanja Boudry (aardkundige)	
	Betrokken derden	/	
Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2021L98	
	Veldwerkleider	Evelyn Schynkel (archeoloog)	
	Erkende archeoloog	Evelyn Schynkel (Erkenningsnummer: 2021/00012)	
	Betrokken actoren	Evelyn Schynkel (archeoloog) Ann-Sophie De Witte (archeoloog) Tanja Boudry (aardkundige)	
	Betrokken derden	/	

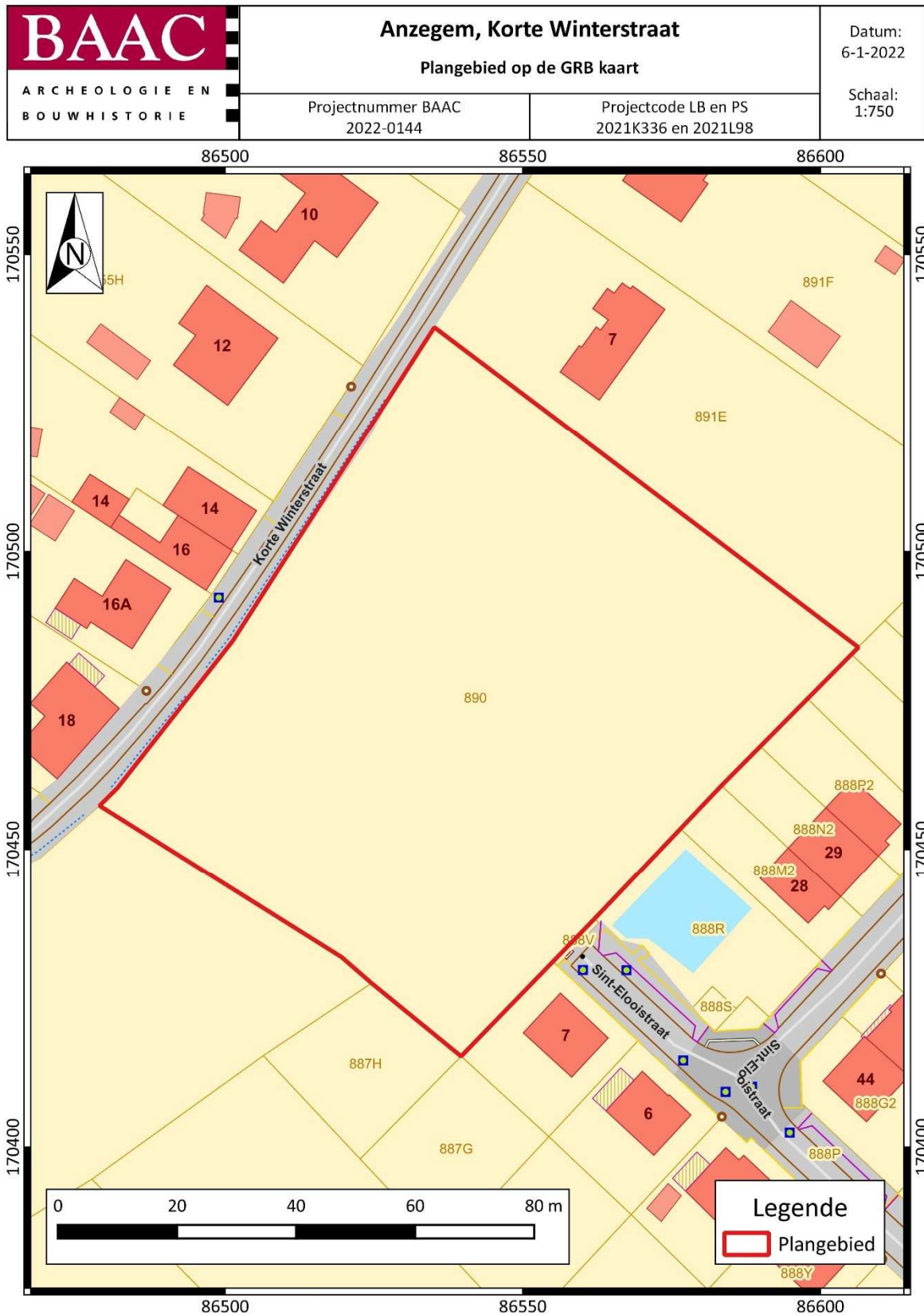
¹ aanpassing

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Anzegem, Korte Winterstraat Plangebied op de topografische kaart		Datum: 6-1-2022
	Projectnummer BAAC 2022-0144	Projectcode LB en PS 2021K336 en 2021L98	Schaal: 1:10.000

Plan 1: Plangebied op topografische kaart² (digitaal; 1:10.000; 06.01.2022)

² AGIV 2022c

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)³ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)

³ AGIV 2022b

1.2 Aanleiding

1.2.1 Algemeen

De opdrachtgever had het project oorspronkelijk ingediend als verkaveling, maar veranderde dit nadien naar een stedenbouwkundige handeling. Er werd dus al eerder een archeologienota ingediend die in akte werd genomen onder ID13027⁴. Nadien volgde een aanpassing van deze archeologienota. De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Anzegem, Korte Winterstraat aanpassing” (ID16831)⁵. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvatte enkel een bureauonderzoek. De synthese van het bureauonderzoek luidde als volgt:

“Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen voor een project te Anzegem, Korte Winterstraat, werd door BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgesteld. De initiatiefnemer plant binnen het plangebied de bouw van 13 nieuwe woningen met bijhorende infrastructuurwerken en groenzone. Het doel van deze archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied en de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het bureauonderzoek kon hierover geen uitsluitsel geven en een Programma van Maatregelen voor vervolgonderzoek werd opgesteld. Gezien de resultaten van het uitgevoerde bureauonderzoek is verder archeologisch onderzoek op het terrein aangewezen.

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zoveel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Op deze manier kon een inschatting worden gemaakt van het onderzoekspotentieel van het plangebied aan de hand van bodem- en aardkundige gegevens en kon een specifieke verwachting ten aangaan van de archeologische waarden op het terrein worden vastgesteld. Er kan niet ingeschat worden of de ondergrond ooit verstoord is geweest. Het plangebied lijkt onbebouwd gebleven tot op vandaag. Er kan wel met zekerheid gezegd worden dat de geplande werken een vernietiging betekenen voor het eventuele aanwezige erfgoed. Het bureauonderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten minstens vanaf de steentijd tot de middeleeuwen.

Hier is de kans dan ook zeer reëel geacht dat archeologische sporen bewaard zijn gebleven die bovendien potentieel erg waardevol kunnen zijn en nieuwe inzichten kunnen bieden in oudere bewoningsfasen van het plangebied en de omgeving van Anzegem. Er dienen bijgevolg maatregelen genomen te worden voor verder archeologisch onderzoek voor het gehele terrein aangezien de geplande werken aanzienlijke bodemingrepen impliceren die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.

Bij deze archeologienota werd in eerste instantie het advies tot een landschappelijk bodemonderzoek van het terrein gegeven. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek zullen eventueel archeologische boringen uitgevoerd moeten worden om het steentijdpotentieel na te gaan. Indien blijkt dat de bodem te zwaar verstoord is, dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren. Indien sommige werken met buffer het archeologisch niveau niet zullen raken, dient eveneens geen verder onderzoek te gebeuren. Het landschappelijk bodemonderzoek en de mogelijk te volgen stappen worden uitgeschreven in het bijhorende Programma van Maatregelen.”

⁴ VAN LAERE 2019

⁵ VAN LAERE 2020

1.2.2 Geplande werken en impactanalyse

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van 13 nieuwe woningen (Figuur 1). De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Woningen

In totaal worden 13 loten voorzien voor de bouw van nieuwe woningen. Op het moment van schrijven is het niet duidelijk welke funderingswijze gebruikt zal worden voor deze woningen. Een nieuw rioleringsstelsel zal aangelegd worden met bijhorende septische putten en waterputten. Elke woning zal voorzien worden van een oprit en tuin. Voor deze loten zal er uitgegaan worden van een volledige verstoring van de ondergrond. De totale oppervlakte voor de woningen met bijhorende tuin en oprit bedraagt 4.375 m².

Wegenis

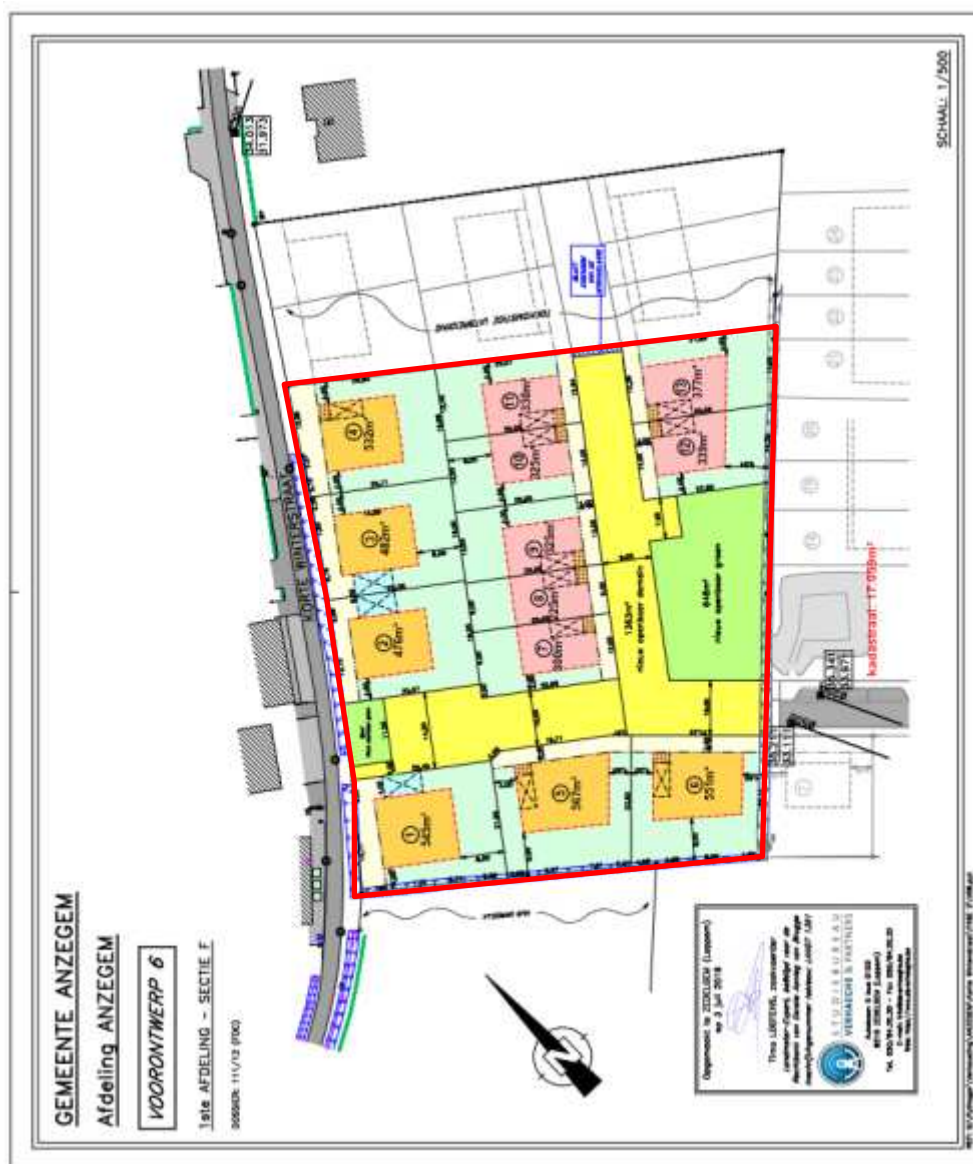
Doorheen het plangebied zal een nieuwe wegenis aangelegd worden. De opbouw van deze wegenis is niet gekend. Ook hier zal rekening gehouden worden met een volledige verstoring van het bodemarchief. De totale oppervlakte van de wegenis bedraagt 1.284 m².

Groenzone

Verder wordt op het terrein nog een groenzone aangelegd. Deze groenzone is 2.084 m² groot in oppervlakte. De precieze indeling van deze groenzone is nog niet bepaald. Er wordt echter opnieuw rekening gehouden met een volledige verstoring van het terrein.

Impactanalyse

Op het moment van het schrijven is de funderingswijze van de toekomstige woningen nog niet bepaald. Hetzelfde geldt voor de aanleg van de groenzone, wegenis en bijhorende infrastructuurwerken (waterputten, septische putten, ...). Aangezien het plangebied steeds onbebouwd gebleven is tot op vandaag heeft elke ingreep op het terrein een nieuwe impact op het bodemarchief.

Figuur 1: Plangebied met weergave van de toekomstige inplanting⁶ met aanduiding van advieszone in rood.

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID16831 omvatte een landschappelijk bodemonderzoek en wat daaruit volgt. Dit onderzoek werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van respectievelijk aardkundige Tanja Boudry en archeoloog Evelyn Schynkel.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Niet van toepassing.

⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer

2 Landschappelijk bodemonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstellingen

De concrete doelstellingen van het verder vooronderzoek hebben betrekking op een analyse van de opbouw en genese van het huidige bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksterrein. Verder moet worden nagegaan of de kenmerken van het bodemarchief gevolgen hebben voor het archeologisch potentieel van het onderzoeksterrein.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaand onderzoek niet werd gehaald.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Bij het landschappelijk bodemonderzoek moeten volgens het PvM van de archeologienota (ID16831) minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
 - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

2.1.3 Methoden en technieken

Algemene bepalingen

Voor de *algemene bepalingen* wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.⁷

Specifieke methodologie

De specifieke methodologie werd gerapporteerd in het Programma van Maatregelen van de archeologienota “*Archeologienota Anzegem, Korte Winterstraat aanpassing*” (ID16831)⁸. Deze omvatte volgende elementen:

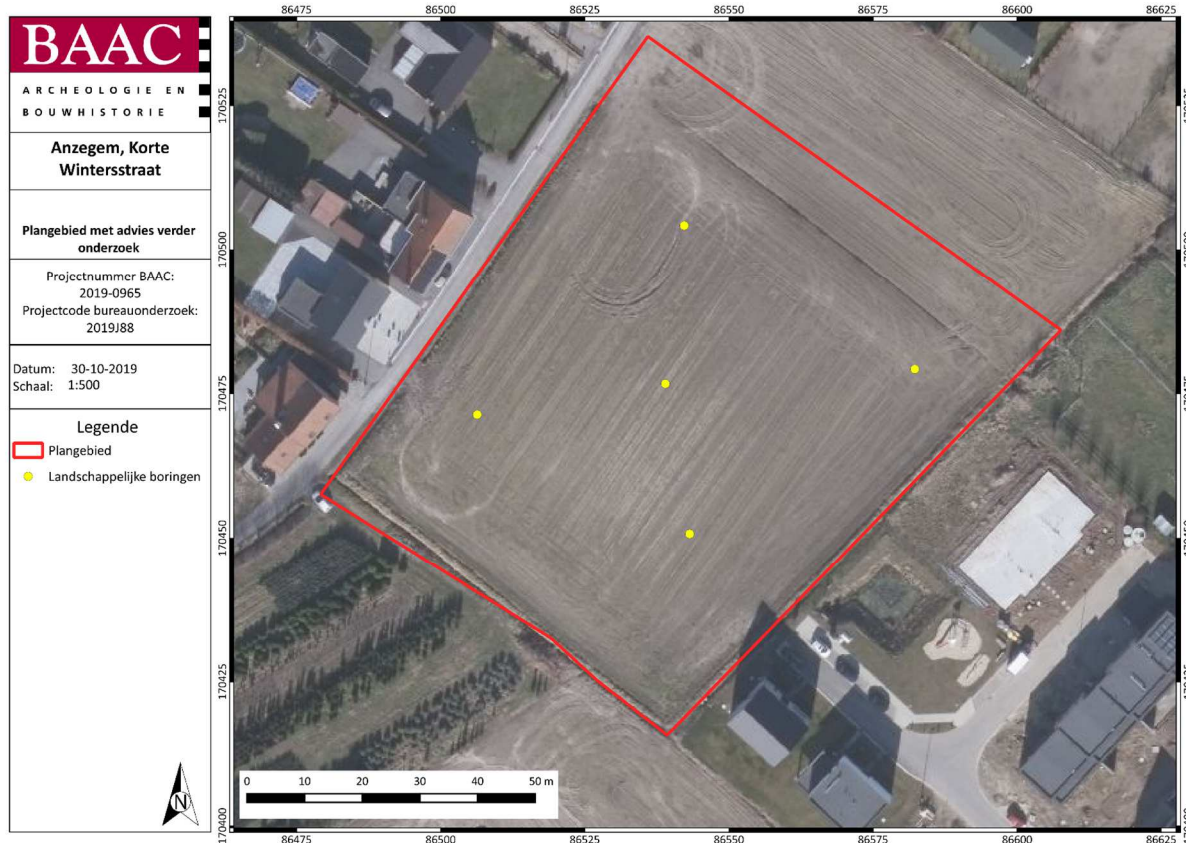
- In de regel worden de boringen gezet volgens een raster waarbij de boorpuntsafstand 50 m bedraagt en de raaiafstand 40 m. Er worden verspreid over het plangebied vijf boringen

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.

⁸ VAN LAERE 2019

uitgevoerd. Wordt één van de boringen als verstoord geïnterpreteerd, dan dient de grootte van deze verstoring in kaart te worden gebracht.

- De boringen worden handmatig uitgevoerd met een (combi)boor van het type Edelmann met een diameter van 7 cm.
- Er worden geen afwijkingen voorzien t.a.v. de algemene bepalingen. De gewenste boordiepte dient bepaald worden door de uitvoerende aardkundige, in het kader van een correcte uitwerking, interpretatie en beschrijving van de boorstaten en het beantwoorden van de onderzoeksvragen.
- De boringen worden per laag of horizont lithologisch en bodemkundig beschreven. Belangrijke bodemeigenschappen, zoals textuur, bodemstructuur, oxidoreductie, kalkgehalte, biologische processen, chemische processen, mineralogische processen en bodemhorizonten worden gedetermineerd en beschreven. De beschrijving van de boringen gebeurt conform de *FAO guidelines for soil description* en de Code van Goede Praktijk.

Figuur 2: Inplantingsplan voorgeschreven landschappelijke boringen⁹

Afwijkingen t.a.v. de specifieke methodologie

N.v.t.

⁹ VAN LAERE 2020

2.1.4 Organisatie van het vooronderzoek

Op 8/12/2021 werden door aardkundige Tanja Boudry vijf boringen geplaatst binnen het plangebied. De bedoeling van de boringen bestond in het controleren van de intactheid van het bodemprofiel, de diepte van het archeologisch vlak en het reconstrueren van de bodem- en landschapsgenese binnen het plangebied.

Figuur 3: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 1, gericht naar het zuiden

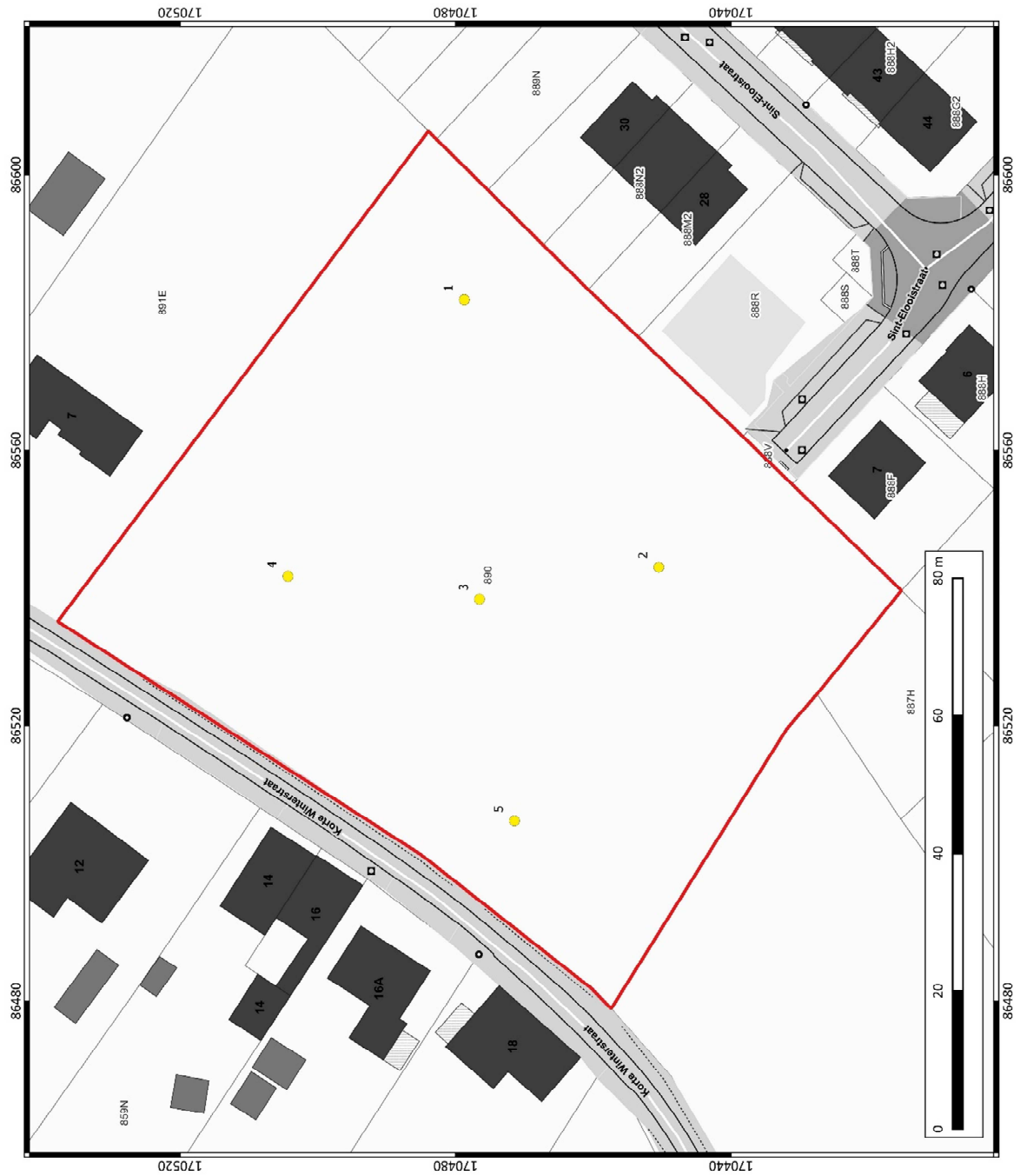
Figuur 4: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 3, gericht naar het noordwesten

Figuur 5: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 3, gericht naar het noordoosten

Figuur 6: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 5, gericht naar het zuidoosten

Plan 3: Locatie landschapelijke boringen, geprojecteerd op het GRB¹⁰ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)

2.1.5 Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

2.1.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Niet van toepassing.

2.2 Assessment

2.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Uit archeologienota ID16831¹¹:

Het plangebied bevindt zich binnen het zandige deel van het Schelde-Leie interfluvium in de West-Vlaamse zandleemstreek, behorend tot het Leiebekken en onderdeel van de Vlaamse Vallei.

De tertiaire bodem wordt gekenmerkt door afzettingen van het Lid van Moen, deel van de Formatie van Kortrijk. Deze afzettingen bestaan uit grijze klei tot silt en zijn kleihoudend met meerdere laminae en mogelijk enkele macrofossielen. Op de quartairgeologische kaart (1:50.000) wordt het plangebied en de onmiddellijke omgeving aangeduid door 'profieltype 2'. Dit zijn zandige tot zandlemige eolische afzettingen die bovenaan homogeen zijn en naar onderen toe een alternatie van zand- en leemlagen kennen.

Op de bodemkaart van Vlaanderen is het plangebied gekarteerd als matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbokkelde textuur B-horizont (**Zcc**) en als matig droge, zwak gleyige zandbodem zonder profielontwikkeling en met bedolven bodemprofiel (**Zcp**).

2.2.2 Bodem en paleolandschap: resultaten en interpretatie landschappelijk bodemonderzoek

De volledige boorbeschrijvingen, zowel in tabel als uitgeschreven vorm, kunnen in bijlage worden teruggevonden, alsook de legende van de hieronder gebruikte afkortingen.

Over het volledige plangebied kon een gelijkaardige bodemopbouw worden vastgesteld, bestaande uit een intact AC-profiel met een dunne (lemig) zandige bouwvoor en zonder sporen van antropogene verstoring. Behalve in boring 5 kon er tussen de bouwvoor en de moederbodem een AC-overgangshorizont worden waargenomen met een dikte tussen 20 en 50 cm. De onderliggende moederbodem bestond uit zandige, eolische afzettingen van weichseliaanse ouderdom.

¹¹ VAN LAERE 2020

Tabel 1: Samenvatting boring 1

Boornr. 1 (Figuur 7)	Horizont	Kleur	Textuur	Opmerking
0 – 30 CM	Ap	DBRGR	S Z3 SZK	Bouwvoor, H2, WO2
30 – 50 CM	AC	GEDGR	Z Z3 SZK	WO1, waterverzadigd
50 – 85 CM	Cg	LORGR	Z Z3 SZK	FE1, OR, sterk waterverzadigd
85 – 100 CM	Cr	DGR	Z Z3 SZK	R, sterk waterverzadigd

Figuur 7: Boring 1 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld

Tabel 2: Samenvatting boring 2

Boornr. 2 (Figuur 8)	Horizont	Kleur	Textuur	Opmerking
0 – 50 CM	Ap	DBRGR	Z Z3 SZK	Bouwvoor, H2, WO2, waterverzadigd
50 – 70 CM	AC	DBR	Z Z3 SZK	Overgangslaag, OR, sterk waterverzadigd
70 – 100 CM	Cg	GRDOR	Z Z3 SZK	FE1, sterk waterverzadigd

Figuur 8: Boring 2 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld

Tabel 3: Samenvatting boring 3

Boornr. 3 (Figuur 9)	Horizont	Kleur	Textuur	Opmerking
0 – 20 CM	Ap	DBRGR	Z Z3 SZK	Bouwvoor, H2, WO2, R, waterverzadigd
20 – 70 CM	AC	BRGE	Z Z3 SZK	WO1, OR
70 – 100 CM	Cg	DGEGR	Z Z3 SZK	FE1, waterverzadigd

Figuur 9: Boring 3 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld

Tabel 4: Samenvatting boring 4

Boornr. 4 (Figuur 10)	Horizont	Kleur	Textuur	Opmerking
0 – 20 CM	Ap	DBRGR	Z Z3 SZK	Bouwvoor, H2, WO2, R, waterverzadigd
20 – 50 CM	AC	DGEGR	Z Z3 SZK	WO1, FE1, OR
50 – 85 CM	Cg	LORGR	Z Z3 SZK	FE, OR, waterverzadigd
85 – 100 CM	Cr	DGR	Z Z3 SZK	R

Figuur 10: Boring 4 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld

Tabel 5: Samenvatting boring 5

Boornr. 5 (Figuur 11)	Horizont	Kleur	Textuur	Opmerking
0 – 35 CM	Ap	DBRGR	Z Z3 SZK	Bouwvoor, H2, WO2, R, waterverzadigd
35 – 75 CM	Cg	DGEGR	Z Z3 SZK	Fe1, OR
75 – 100 CM	Cr	DGR	Z Z3 SZK	R

Figuur 11: Boring 5 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek

De aanwezigheid van zandige sedimenten zonder sporen van profielontwikkeling komt goed overeen met de kartering op de bodemkaart. In het zuiden en oosten van het plangebied waren de boorkolommen eerder matig nat tot nat in plaats van matig droog.

Ook de quartairgeologische kartering (1:50.000) lijkt overeen te komen met de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Over het volledige terrein was er onder de bouwvoor sprake van een zandige, eolische moederbodem.

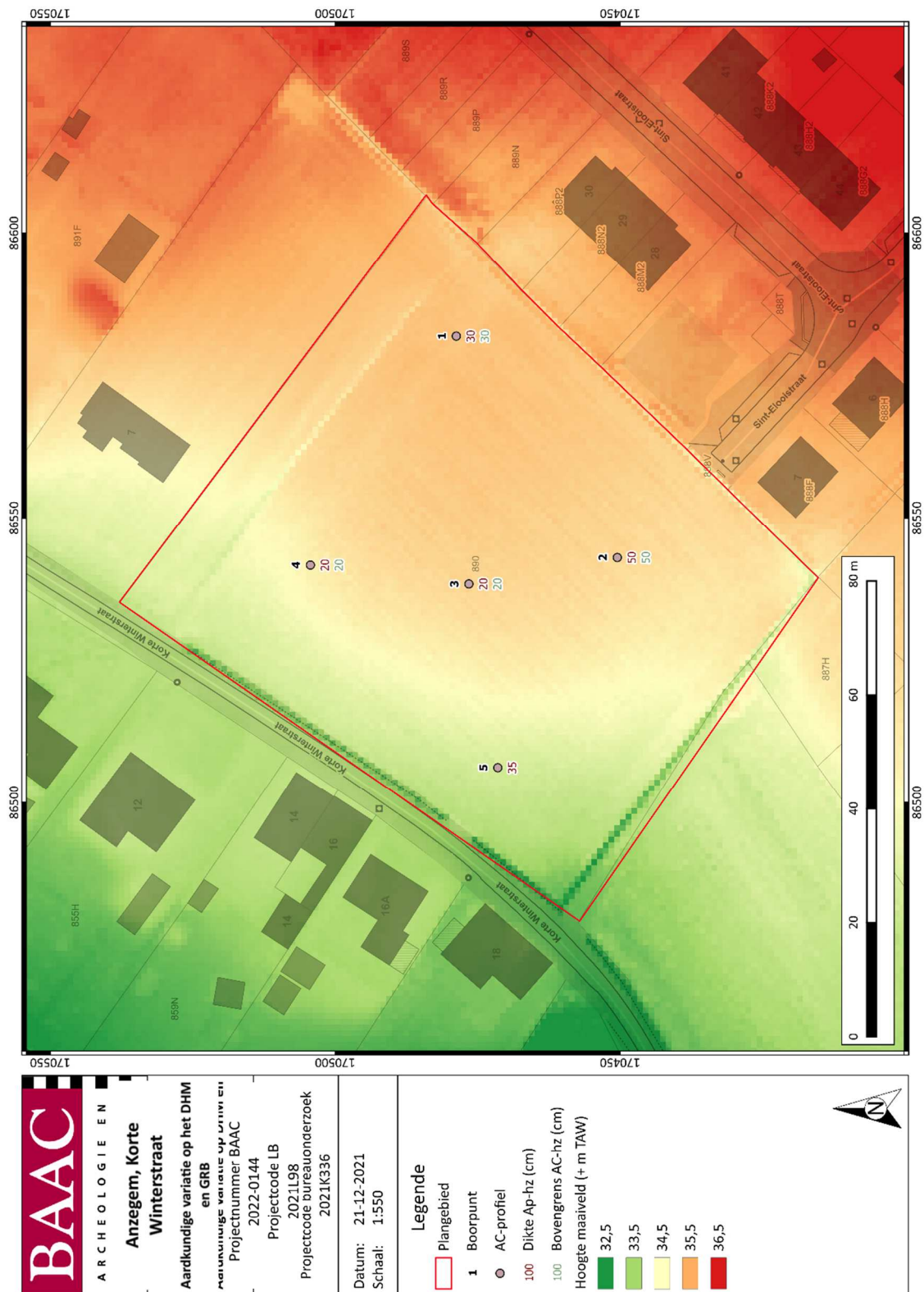
2.3.2 Waardering bodemarchief

De bodemopbouw binnen het plangebied werd over het volledige terrein als intact AC-profiel, al dan niet met AC-overgangshorizont, geïnterpreteerd. Nergens konden sporen van antropogene (recente) verstoring worden waargenomen. Dit maakt dat er over het volledige plangebied een hoge kans is op het *in situ* terugvinden van eventueel aanwezige archeologische sporen en/of artefacten uit oudere perioden vanaf de metaaltijden.

Aangezien er in geen enkele boring sprake was van (sporen van) complexe horizonten, wordt de kans op het aantreffen van *in situ* steentijdartefacten eerder laag ingeschat.

2.3.3 Syntheseplan

Op onderstaand syntheseplan (Plan 4) worden de aardkundige variaties binnen het plangebied weergegeven op het DHM en GRB. Voor elke boring wordt aangegeven hoe dik de bouwvoor is en op welke diepte een eventueel aanwezige AC-horizont werd aangetroffen.

Plan 4: Syntheseplan: Aardkundige variaties van de landschappelijke boringen geprojecteerd op het DHM¹² en GRB¹³ (digitaal; 1:250; 21.12.2021)

¹² AGIV 2022a

¹³ AGIV 2022b

2.3.4 Onderzoeksvragen: antwoorden

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?

Binnen het plangebied werd overal een dunne Ap-horizont op een 20 – 50 cm dikke AC-overgangshorizont (niet in boring 5) aangetroffen met daaronder de onverstoorte moederbodem.

- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?

De overgang tussen de bouwvoor naar de AC-horizont en/of moederbodem vormt een archeologisch relevant niveau.

- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?

Dit is natuurlijk van aard.

- o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?

Ja, dit niveau komt voor op 20 cm (boring 3 en 4), 30 cm (boring 1), 35cm (boring 5) en 50 cm (boring 2) onder het maaiveld.

- o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?

Dit niveau is overal goed bewaard.

- o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Op het plangebied worden 13 nieuwe woningen met tuin, wegenis en een groenzone gepland, die gepaard gaan met een totale verstoring. Bijgevolg valt het waargenomen archeologisch relevante niveau in alle boringen binnen de impact van de geplande werken.

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Over het volledige plangebied werd een intact AC-profiel met archeologisch relevante niveaus binnen de geplande werken teruggevonden. Bijgevolg bestaat er een hoge kans dat aanwezige archeologische sporen/artefacten uit oudere perioden vanaf de metaaltijden *in situ* bewaard zijn gebleven. Verder vooronderzoek binnen het plangebied zal hierdoor leiden tot potentiële kennisvermeerdering.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹⁴ is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon nog onvoldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is aangewezen.

¹⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 6: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	TIJDENS HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK WERDEN ER GEEN SPOREN VAN COMPLEXE BODEMVORMING WAARGENOMEN. DE KANS OP HET AANTREFFEN VAN IN SITU STEENTIJDATEFACTEN IS BIJGEVOLG DAN OOK LAAG.
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJ	JA	NEE	JA	NEE	TIJDENS HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK WERDEN ER GEEN SPOREN VAN COMPLEXE BODEMVORMING WAARGENOMEN. DE KANS OP HET AANTREFFEN VAN IN SITU STEENTIJDATEFACTEN IS BIJGEVOLG DAN OOK LAAG.
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK HEBBEN AANGETOOND DAT ER BINNEN HET PLANGEBIED SPRAKE IS VAN EEN INTACT AC-BODEMPROFIEL ZONDER SPOREN VAN RECENTE VERSTORING. DEZE METHODE IS GESCHIKT VOOR HET OPSPOREN VAN SPORENSITES VANAF DE METAALTIDEN.

De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek hebben aangetoond dat het plangebied geen sporen van complexere bodemvorming vertoont, wat de kans op het aantreffen van *in situ* steentijdarcheologie sterk verlaagt. Het bodemprofiel vertoonde echter wel een intacte bodemopbouw met AC-profiel. Indien er sporen/artefacten uit de metaaltijden tot de nieuwe tijden aanwezig zijn binnen het plangebied, dan bestaat er een hoge kans dat deze *in situ* bewaard zijn gebleven. Verder onderzoek onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek is dan ook aangewezen.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Over het gehele terrein is een intacte bodemopbouw met AC-profiel aanwezig. Er dienen dan ook over het volledige plangebied proefsleuven te worden aangelegd om eventuele grondsporen uit de metaaltijden tot de nieuwe tijden op te sporen.

3 Proefsleuvenonderzoek

3.1 Werkwijze en strategie

3.1.1 Onderzoeksdoelstellingen

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgtraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande vooronderzoek niet werd gehaald.

3.1.2 Onderzoeksvragen

Bij het proefsleuvenonderzoek moeten volgens het PvM van de archeologienota (ID16831)¹⁵ minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

¹⁵ VAN LAERE 2020

3.1.3 Methoden en technieken

Algemene bepalingen

Voor de *algemene bepalingen* wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.¹⁶

Specifieke methodologie

De specifieke methodologie werd gerapporteerd in het Programma van Maatregelen van de archeologienota "*Archeologienota Anzegem, Korte Winterstraat aanpassing*" (ID16831)¹⁷. Deze omvatte volgende elementen:

- De methode van parallelle sleuven wordt gebruikt. Over het terrein worden systematisch parallelle sleuven van ca. 1,80 – 2,00 m breed aangelegd met een tussenafstand van maximaal 15 m. Rekening houdend met de specifieke topografie van het onderzoeksterrein worden de proefsleuven dwars over de lokale rug in het landschap aangelegd. Op deze manier maken de sleuven een transect op het landschap. De precieze locatie van bijkomende kijkvensters bij deze proefsleuven is vrij te bepalen op basis van het aangetroffen sporenbestand.
- Er wordt 479 lopende meter sleuven ingepland, goed voor 867 m² onderzochte oppervlakte. Het totale terrein is 7.743 m² groot. Op deze manier wordt met de sleuven ca. 11% van het terrein onderzocht. De bedoeling is om met de sleuven en de kijkvensters ca. 12,5% van het terrein te onderzoeken.
- Alle vondsten die tijdens de aanleg van de proefsleuven en het opschaven, couperen en afwerken van de sporen worden aangetroffen, worden verzameld en geregistreerd. Bij relevante archeologische sporen of bodemeenheden wordt daarenboven actief op zoek gegaan naar vondsten. Enkel in sporen met een duidelijk recente ouderdom worden niet alle vondsten systematisch ingezameld.
- Er worden in regel geen stalen genomen tijdens het onderzoek. Enkel gevoelige en relevante archeologische sporen of bodemeenheden worden indien gewenst bemonsterd. Deze bemonstering kadert echter niet binnen het beantwoorden van de onderzoeksvraagstelling zoals geformuleerd in de onderzoeksvragen. Dergelijke staalname en mogelijke verdere analyse van deze stalen dient dan ook bijkomend gemotiveerd te worden en gekaderd te worden binnen bijkomende onderzoeksvragen.
- Tijdens het proefsleuvenonderzoek worden profielen geregistreerd, teneinde een zo representatief mogelijk beeld te bekomen van de bodemkundige en quartairgeologische opbouw van het plangebied. Rekening houdende met de natuurlijke archeologische en technische omstandigheden worden deze profielen gelijkmatig over de hele site verspreid. Indien de veldwerkleider het noodzakelijk acht, of wanneer een afwijkende bodemopbouw wordt waargenomen wordt een representatieve selectie als referentieprofiel beschreven. Deze worden per laag of per horizont lithologisch en bodemkundig beschreven. Belangrijke bodemeigenschappen, zoals textuur, oxidoreductie, kalkgehalte, biologische processen, chemische processen, mineralogische processen en bodemhorizonten worden gedetermineerd en beschreven. De beschrijving van de profielen gebeurt conform de *FAO guidelines for soil description* en de *Code van Goede Praktijk*. De aangetroffen bodems worden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem.

¹⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.

¹⁷ VAN LAERE 2020

Figuur 12: Inplanting voorgeschreven proefsleuven op orthofoto¹⁸

3.1.4 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 05/01/2022 onder leiding van erkende archeoloog Evelyn Schynkel. Zij werd hierbij bijgestaan door archeoloog Anne-Sophie De Witte. Tanja Boudry was aanwezig op het onderzoek voor de bodeminterpretatie.

Er werden zeven proefsleuven aangelegd en twee kijkvensters voor een totale oppervlakte van 1.271 m². Het totale plangebied voor proefsleuvenonderzoek omvat 7.743 m², waardoor 16 % onderzocht werd.

De proefsleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 13,5 ton met een gladde graafbak van 2,00 m. Van alle proefsleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De proefsleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van een GIS-omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

¹⁸ VAN LAERE 2020

Figuur 13: Zicht op het terrein vanuit oostelijke hoek gezien.

Figuur 14: Zicht op het terrein vanuit zuidelijke hoek gezien.

Figuur 15: Foto's methodiek (links: aanleg proefsleuven, rechts: inmeten en beschrijving bodemprofiel)

3.1.5 Afwijkingen

Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

Afwijkingen t.a.v. de specifieke methodologie

In regel werd het onderzoek uitgevoerd zoals voorgesteld in de specifieke methodologie. Door de aanwezigheid van een gracht over quasi de volledige breedte van de werkput werd besloten werkput 1 en werkput 7 over de breedte van één kraanbak te verplaatsen, waarbij voor een overlap werd gezorgd.

Plan 5: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op het GRB¹⁹ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)

3.1.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.

3.2 Assessment

3.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Zie hoofdstuk 2.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering.

3.2.2 Interpretatie profielen

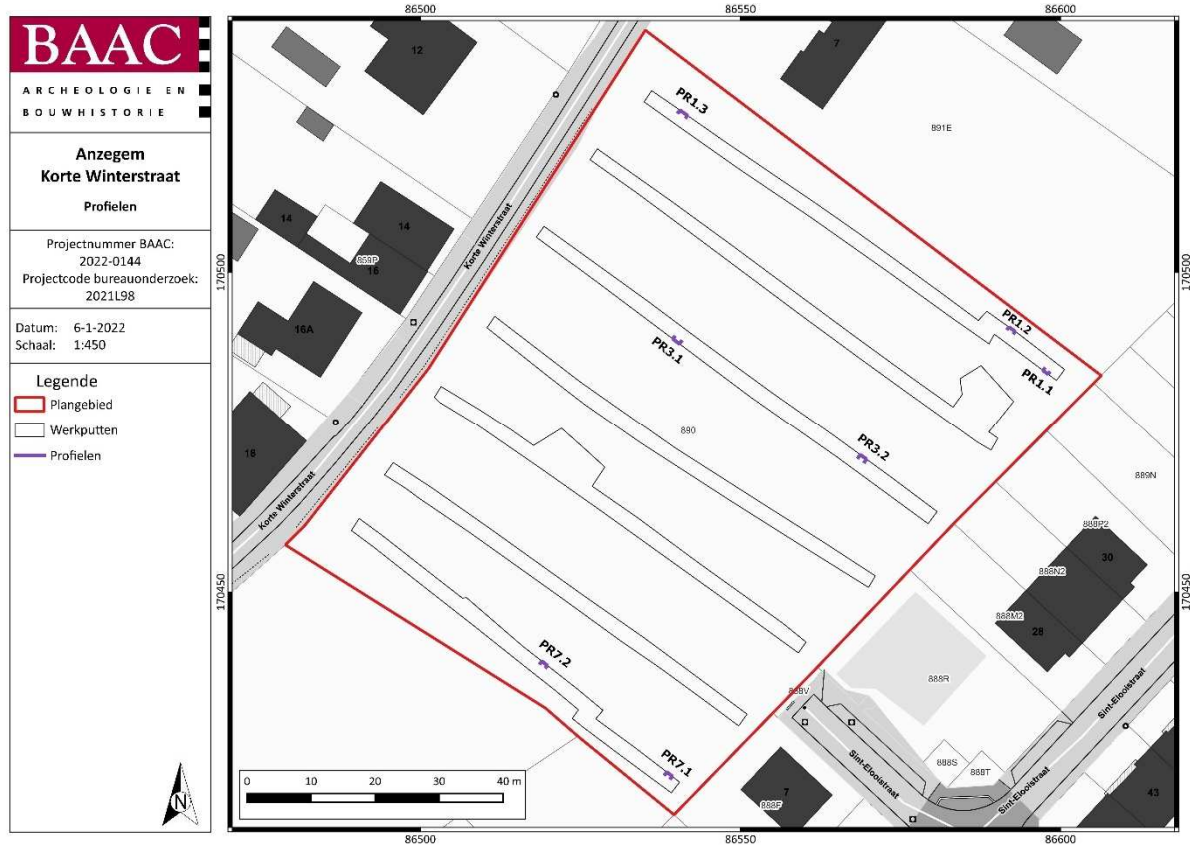
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden referentieprofielen geregistreerd, teneinde een zo representatief mogelijk beeld te bekomen van de bodemkundige en quartairgeologische opbouw van het plangebied. Rekening houdende met de natuurlijke en archeologische omstandigheden werden de profielen gelijkmatig over de site verspreid (Plan 6). Er werden uiteindelijk zeven profielen geregistreerd die de bodemopbouw zoals werd beschreven tijdens het landschappelijk bodemonderzoek bevestigden.²⁰

De profielen tonen een Ap horizont, al dan niet gevolgd door een eventuele Apb horizont, met een variërende dikte van 25 cm tot 60 cm. Daaronder bevindt zich een AC horizont met een lichtbruine

¹⁹ AGIV 2022b

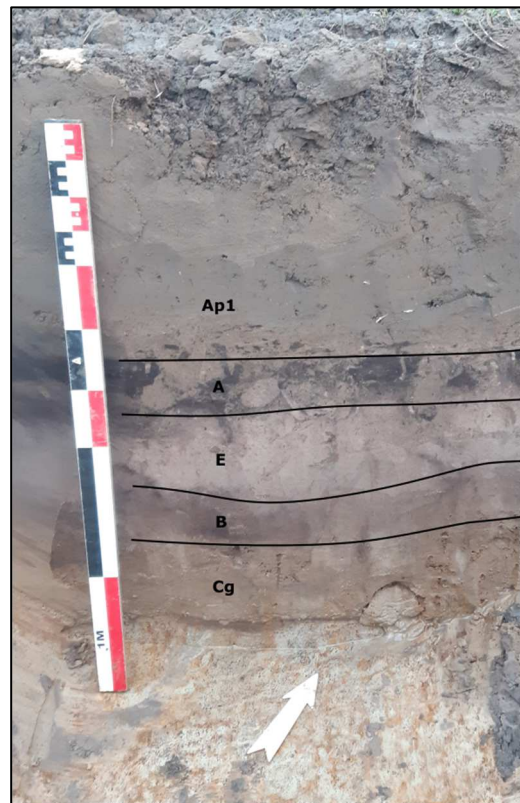
²⁰ Hoofdstuk 2.3.2 Waardering bodemarchief

kleur en een variërende dikte tussen 15 cm en 25 cm. Naar het zuidwesten van het plangebied wordt deze AC horizont beduidend dikker met 50 cm. Daaronder komt de C-horizont of moederbodem tevoorschijn met een lichtgrijze tot gelige en bruine kleur (Figuur 16 en Figuur 17). In het noorden van werkput 1 kon heel plaatselijk nog een podzolbodem worden waargenomen met een A-E-B-C opbouw (Figuur 16; rechts).

Plan 6: Overzichtskartaal van de profielregistraties op het GRB²¹ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)

²¹ AGIV 2022b

Figuur 16: Profiel 1.2 (links) en Profiel 1.3 (rechts)

Figuur 17: Profiel 3.2 (links) en Profiel 7.2 (rechts)

3.2.3 Sporen en structuren

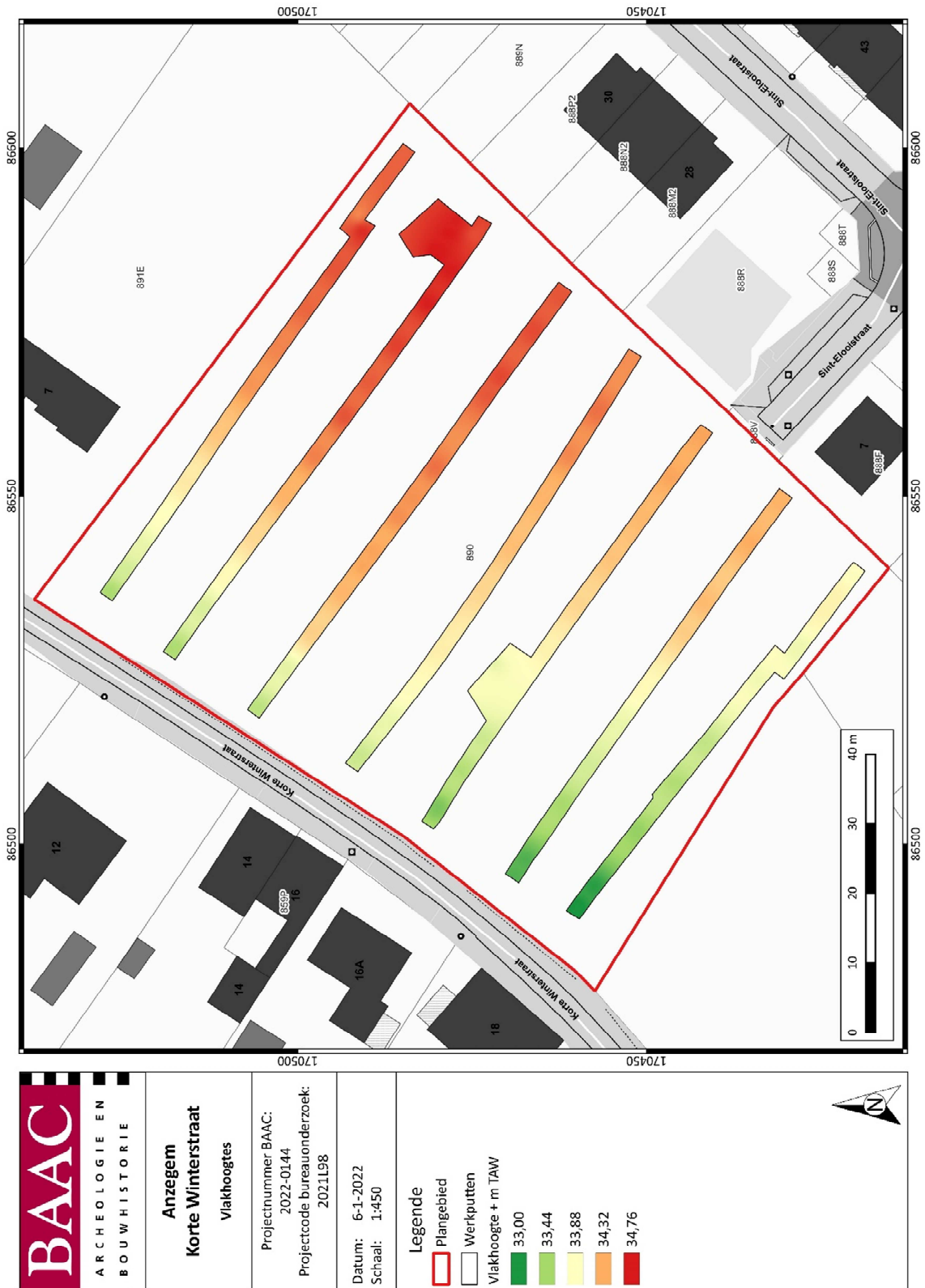
Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoeksterrein.

Stratigrafie van de site

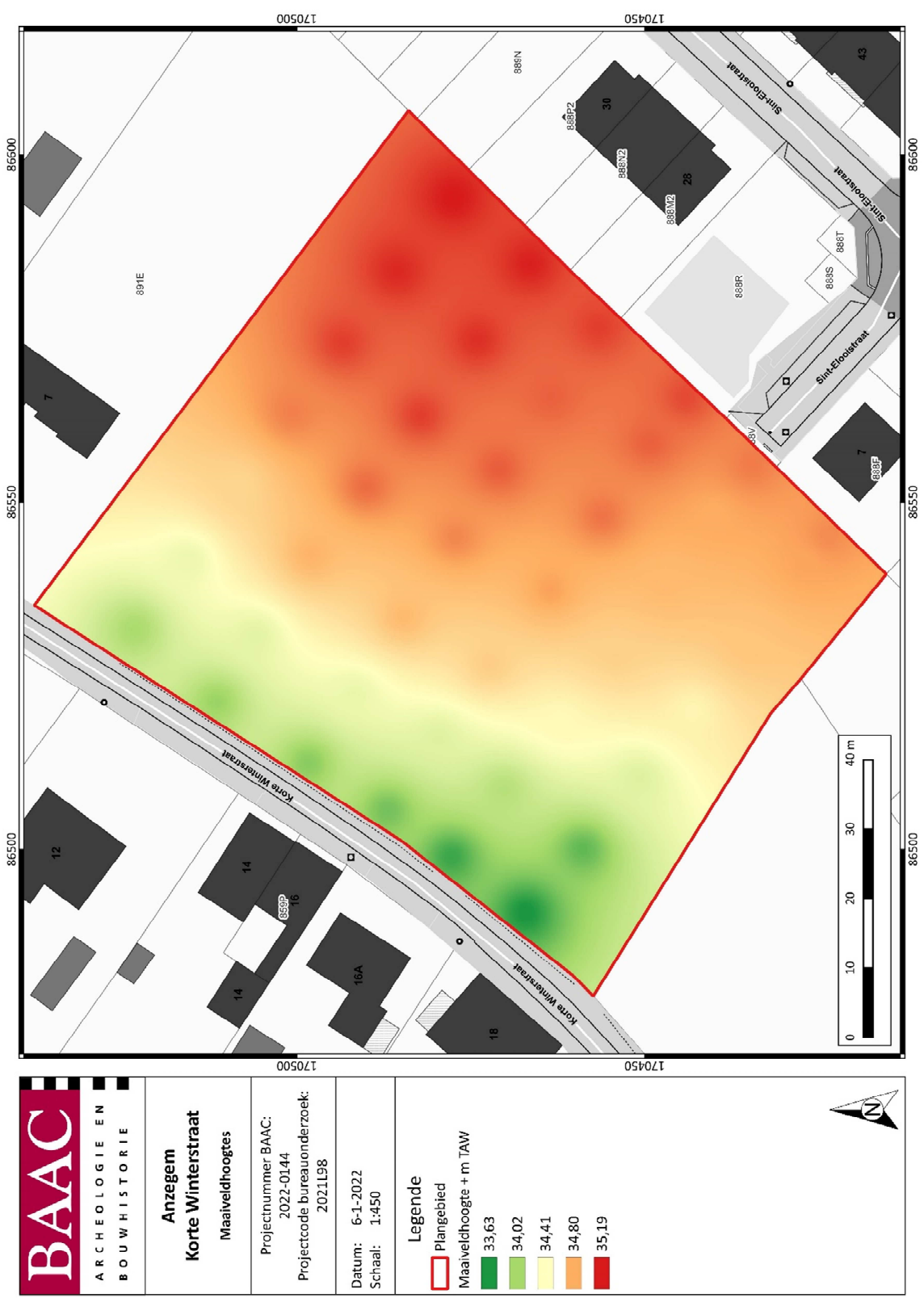
Het bodemarchief omvatte één archeologisch relevant niveau, onmiddellijk onder de bouwvoor. Dit niveau bevond zich tussen + 34,75 m TAW en + 32,95 m TAW (ca 45-75 cm –mv).

Weergave onderzoek: kaarten²²**Plan 7: Algemeen sporenplan van het onderzoek op het GRB²³ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)**²² Plannen op meer gedetailleerde schaal opgenomen in de bijlagen.²³ AGIV 2022b

Plan 8: Weergave van de vlakhoogtes op het GRB²⁴ (digitaal; 1:250; 06.01.2022)

²⁴ AGIV 2022b

Plan 9: Weergave van de maaiveldhoogtes op het GRB²⁵ (digitaal; 1:250; 01.06.2022)

²⁵ AGIV 2022b

Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

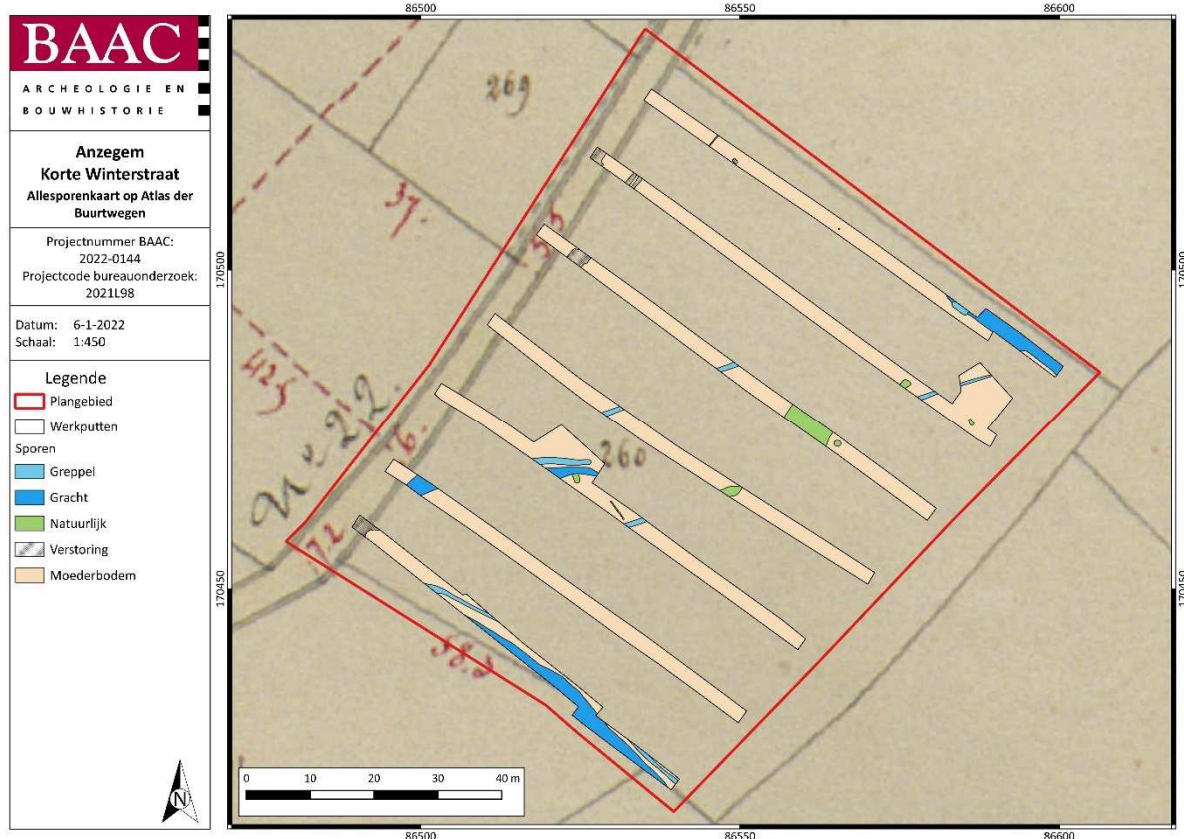
Beschrijving sporenbestand

In totaal werden 19 sporen binnen het plangebied aangetroffen, waarvan vijf na verder onderzoek natuurlijk van aard bleken te zijn. Er werden dus 14 sporen als archeologisch relevant weerhouden. Deze zijn in twee categorieën onder te verdelen: grachten (n=4) en greppels (n=10).

Tabel 7: Overzicht spoortypes en aantallen

Spoortype	Aantal
GREPPEL	10
GRACHT	4
NATUURLIJK	5
TOTAAL	19

Zowel in werkput 1 als werkput 7 werd over quasi de volledige breedte een gracht aangesneden met respectievelijk spoornummers 1001 en 7002, waardoor de sleuven voor een deel werden verlegd. Wanneer het sporenplan op de Atlas der Buurtwegen wordt geprojecteerd, lijken beide grachten overeen te komen met de perceelsgrenzen aangeduid op dit plan (Plan 10). Mogelijk kunnen deze grachten als 19e eeuwse perceleringsgrachten worden geïnterpreteerd.

Plan 10: Allesporenplan geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen²⁶ (analoog; 1:2500; 06.01.2022)

Uit geen enkele van de grachten en greppels kon materiaal worden verzameld, waardoor geen datering kan worden gegeven. Slechts één van de greppels met spoornummer 2002 kon worden gecoupeerd (Figuur 19). Omwille van de zeer hoge grondwatertafel stonden de sleuven vrij direct onder water wat het couperen van de sporen bemoeilijkte of onmogelijk maakte (Figuur 20; rechts). De grachten en greppels worden in onderstaande tabel beschreven.

²⁶ GEOPUNT 2021

Tabel 8: Overzicht en beschrijving van de aangetroffen grachten en greppels.

Spoornr.	Werkput	Breedte	Diepte	Oriëntatie	Kleur	Textuur
1001	1	Onbepaald	/	NW-ZO	Lichtbruin-grijs	Zand
1002	1	Onbepaald	/	NW-ZO	Grijsbruin zwart gevlekt	Zand
1004	1	15 cm	/	NO-ZW	Donkergrijs zwart	Zand
2002	2	65 cm	2 cm	ONO-WZW	Donker tot lichtgrijs	Zand
3001	3	75 cm	/	NO-ZW	Donkerbruin grijs	Zand
4001	4	80 cm	/	NO-ZW	Donkerbruin grijs	Zand
5001	5	82 cm	/	NO-ZW	Donkerbruin grijs	Zand
5002	5	18 cm	/	NW-ZO	Lichtgrijs	Zand
5004	5	117 cm	/	NO-ZW	Donkergrijs	Zand
5005	5	95 cm	/	NO-ZW	Donkergrijs	Zand
6001	6	335 cm	/	NO-ZW	Donkerbruin grijs	Zand
7001	7	47 cm	/	NW-ZO	Donkerbruin grijs	Zandleem
7002	7	Onbepaald	/	NW-ZO	Donkerbruin grijs	Zandleem
7003	7	55 cm	/	NW-ZO	Lichtgrijs beige	Zandleem

Figuur 18: Spoorfoto greppel 1004 (links) en greppel 4001 (rechts)

Figuur 19: Spoorfoto en coupefoto van greppel 2002

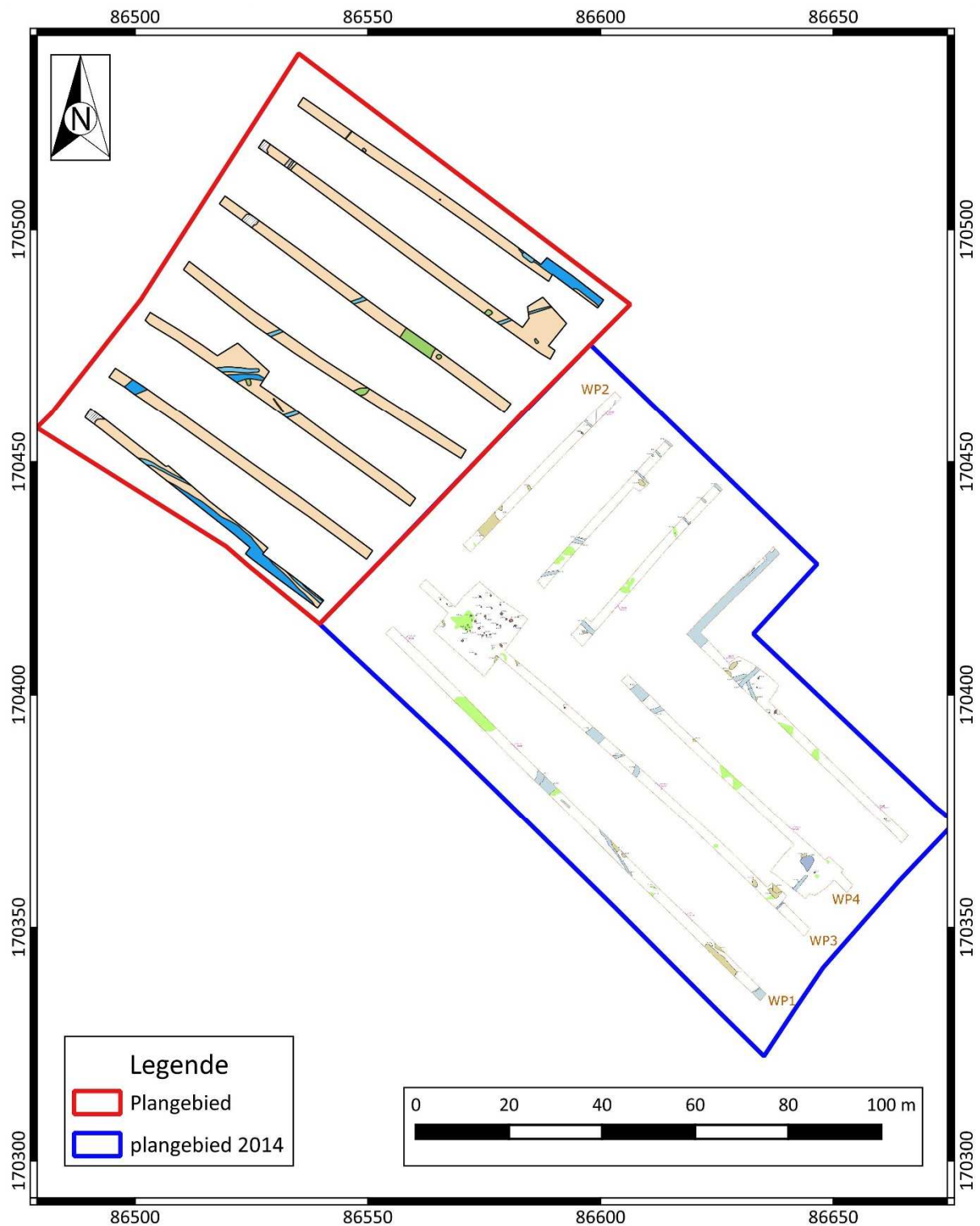

Figuur 20: Spoorfoto greppel 7001 (links) en terreinfooto van een ondergelopen sleuf (rechts)

Onmiddellijk ten zuidoosten van het plangebied werd in 2014 door BAAC Vlaanderen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Nieuwpoortstraat.²⁷ Daarbij werden verschillende Romeinse sporen aangetroffen. Het ging om eerder verspreide grachten, greppels, kuilen en bewoningssporen zoals paalkuilen, waterkuil, etc. Hoogstwaarschijnlijk maken deze deel uit van een nederzetting uit de Romeinse periode. Door de erg hoge waterstand van het waterverzadigde terrein werd uiteindelijk beslist geen vlakdekkende opgraving uit te voeren. Wanneer het sporenplan van dit proefsleuvenonderzoek naast het sporenplan van het voorgaande onderzoek worden gelegd, kan echter geen echte aansluiting van het sporenbestand gevonden worden. Geen enkele van de greppels uit beide onderzoeken lijken in verbinding met elkaar te staan, al kan dat door de aard van het

²⁷ CORNELIS et al. 2014

onderzoek niet helemaal uitgesloten worden. Mogelijk behoren enkele of alle van de greppels/grachten die bij het huidige onderzoek werden aangetroffen tot een landindelingssysteem behorende tot de nabijgelegen Romeinse nederzetting.

Figuur 21: Allesporenplan huidig proefsleuvenproject geprojecteerd naast allesporenplan proefsleuvenproject uit 2014 op aanpalend perceel²⁸

²⁸ CORNELIS et al. 2014

3.2.4 Vondsten

Er werden bij het proefsleuvenonderzoek geen vondsten aangetroffen.

3.2.5 Stalen

Er werden geen grondstalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (¹⁴C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van dit vooronderzoek.

3.2.6 Bewaring en deponering

Niet van toepassing

3.3 Synthese onderzoeksresultaten

3.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek 14 relevante antropogene sporen aangetroffen, bestaande uit een tiental greppels en een viertal grachten. Twee van de grachten, respectievelijk in het noordoosten en het zuidwesten van het plangebied, lijken op de Atlas der Buurtwegen ook zichtbaar en mogen als 19^e eeuwse perceleringsgrachten geïnterpreteerd worden. De overige grachten en greppels zijn moeilijker te dateren, wegens het ontbreken van enig vondstmateriaal. In 2014 werd op een aanpalend terrein ten zuidoosten van het plangebied een mogelijk Romeinse nederzetting aangesneden bij een ander proefsleuvenonderzoek. Het valt dan ook niet uit te sluiten dat deze greppels en grachten deel uitmaken van een landindelingssysteem behorende tot deze Romeinse nederzetting.

3.3.2 Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek

Uit de gegevens van het bureauonderzoek kon besloten worden dat het plangebied hoog archeologisch potentieel had voor alle periodes. Voor de periode van de metaaltijden tot de Romeinse tijd lag het potentieel bovendien zeer hoog door de aanwezigheid van tal van sporen uit deze periode in de zeer nabije omgeving van het plangebied.

Bij het landschappelijk bodemonderzoek werden geen sporen van een complexe bodenvorming waargenomen. De kans op het aantreffen van steentijdsites en *in situ* steentijdartefacten werd bijgevolg als bijzonder laag ingeschat. Er kon echter wel een intact AC-bodemprofiel worden vastgesteld, waardoor de verwachting voor de sporensites vanaf de metaaltijden nog steeds hoog tot zeer hoog in te schatten was.

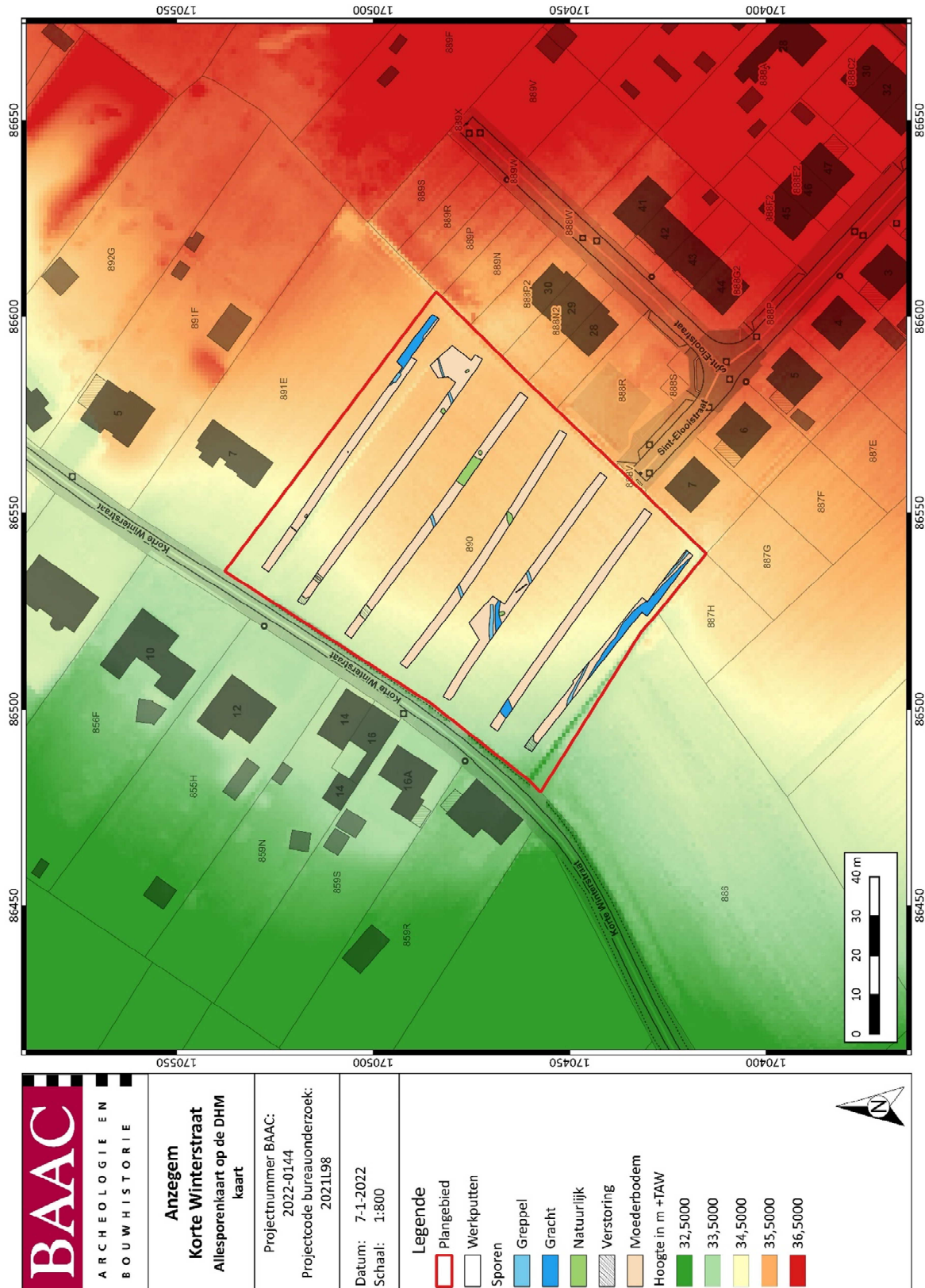
Het intacte AC-bodemprofiel werd bij het proefsleuvenonderzoek bevestigd. Er werden slechts een veertiental sporen aangetroffen, allemaal grachten/greppels, die bovendien op twee grachten na niet te dateren zijn door het ontbreken van vondstmateriaal. Er kan echter wel verondersteld worden dat deze greppels deel kunnen uitmaken van het landindelingssysteem van de nabijgelegen Romeinse nederzetting.

3.3.3 Verwachting archeologisch erfgoed

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat binnen het plangebied geen waardevolle vindplaats te verwachten valt. Twee van de aangetroffen grachten lijken 19^e eeuwse perceleringsgrachten te zijn. De overige grachten/greppels konden door het ontbreken van vondstmateriaal niet worden gedateerd. Door de nabijheid van een Romeinse nederzetting op het aanpalende terrein ten zuidoosten van het plangebied kan wel verondersteld worden dat deze grachten/greppels deel kunnen uitmaken van een Romeins landindelingssysteem dat in verband staat met deze nederzetting. Omdat deze greppels deel uitmaken van *off-site* fenomenen van een nederzetting, kan deze vindplaats dan ook als niet waardevol worden geclassificeerd.

3.3.4 Syntheseplan

Op het syntheseplan wordt de allesporenkaart geprojecteerd op het DHM. Hierop is te zien dat het plangebied zich op de rand van een vallei bevindt, waarbij het hoogste punt zich ten zuidoosten ervan bevindt. Dit is ook de plaats waar bij het proefsleuvenonderzoek uit 2014 de Romeinse nederzetting werd aangetroffen. Het is dan ook niet onlogisch dat zich op de iets lager gelegen delen de randfenomenen van deze nederzetting, zoals een landindelingssysteem, kunnen aangetroffen worden.

Plan 11: Synthesepan op het DHM²⁹ met de allesporenkaart (digitaal; 1:250; 07.01.2022)

²⁹ AGIV 2022a

3.3.5 Onderzoeksvragen: antwoorden

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.

Verspreid over het plangebied werden tien greppels en vier grachten aangetroffen. Uit geen van deze sporen werden vondsten verzameld, waardoor ze moeilijk gedateerd kunnen worden.

- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De sporen zijn antropogeen van aard. Oorspronkelijk werden nog vijf extra sporen gedocumenteerd, die na verder onderzoek natuurlijk van aard bleken te zijn.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Door de hoge grondwaterstand van het waterverzadigde terrein konden heel weinig coupes worden geplaatst. Van één van de greppels waar dit wel kon gebeuren bleek de bewaring zeer gering te zijn. Voor de andere sporen is de bewaringstoestand niet duidelijk.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De sporen kunnen mogelijk deel uitmaken van een landindelingssysteem dat in verband staat met een nabijgelegen Romeinse nederzetting.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Aangezien geen enkel van de sporen dateerbare vondsten opleverde, kan hier niet met zekerheid op geantwoord worden. Bij projectie op de Atlas der Buurtwegen lijken twee grachten overeen te komen met 19e eeuwse percelingsgrachten. De overige grachten/greppels kunnen mogelijk deel uitmaken van een Romeins landindelingssysteem.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

De vindplaats kan niet met zekerheid in tijd, ruimte of functie afgebakend worden.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Door de hoge grondwatertafel van het waterverzadigde terrein kon de bewaringstoestand niet worden vastgesteld. Eén van de greppels had een eerder beperkte bewaringstoestand.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Omdat het eerder mogelijke *off-site* fenomeen betreft van een Romeinse nederzetting, die bovendien niet werd opgegraven en waarvan de omvang en opbouw dus niet helemaal duidelijk is, kan deze vindplaats als niet waardevol worden beschouwd.

3.4 Besluit

3.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Het uitgevoerde vooronderzoek heeft uitgewezen dat binnen het plangebied geen waardevolle archeologische vindplaatsen te verwachten zijn. Er is dan ook geen kennispotentieel aanwezig voor verder onderzoek op het terrein.

3.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³⁰ is er voldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is niet aangewezen.

³⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

4 Samenvatting

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota "*Archeologienota Anzegem, korte Winterstraat aanpassing*" (ID16831)³¹. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat een bureauonderzoek.

Deze nota omvat de resultaten van de landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek, beide uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba.

Bij het landschappelijk bodemonderzoek werden geen sporen van een complexe bodemvorming waargenomen. De kans op het aantreffen van steentijdsites en *in situ* steentijdartefacten werd bijgevolg als bijzonder laag ingeschat. Er kon echter wel een intact AC-bodemprofiel worden vastgesteld, waardoor de verwachting voor de sporensites vanaf de metaaltijden nog steeds hoog tot zeer hoog in te schatten was.

Het intacte AC-bodemprofiel werd bij het proefsleuvenonderzoek bevestigd. Verspreid over het plangebied werden tien greppels en vier grachten aangetroffen. Uit geen van deze sporen werden vondsten verzameld, waardoor ze moeilijk gedateerd kunnen worden. Bij projectie op de Atlas der Buurtwegen lijken twee grachten overeen te komen met 19^e eeuwse perceleringsgrachten. Door de nabijheid van een Romeinse nederzetting op het aanpalende terrein ten zuidoosten van het plangebied kan wel verondersteld worden dat de overige grachten/greppels deel kunnen uitmaken van een Romeins landindelingssysteem dat in verband staat met deze nederzetting. Omdat deze greppels deel uitmaken van *off-site* fenomenen van een nederzetting, kan deze vindplaats echter als niet waardevol worden geclassificeerd. Verder onderzoek is dan ook niet aangewezen.

³¹ VAN LAERE 2020

5 Lijsten

5.1 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied met weergave van de toekomstige inplanting	6
Figuur 2: Inplantingsplan voorgeschreven landschappelijke boringen	8
Figuur 3: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 1, gericht naar het zuiden	9
Figuur 4: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 3, gericht naar het noordwesten	9
Figuur 5: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 3, gericht naar het noordoosten	10
Figuur 6: Zicht op het plangebied ter hoogte van boring 5, gericht naar het zuidoosten	10
Figuur 7: Boring 1 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld	13
Figuur 8: Boring 2 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld	13
Figuur 9: Boring 3 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld	14
Figuur 10: Boring 4 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld	14
Figuur 11: Boring 5 van 0 (links) tot 100 cm (rechts) onder het maaiveld	15
Figuur 12: Inplanting voorgeschreven proefsleuven op orthofoto	22
Figuur 13: Zicht op het terrein vanuit oostelijke hoek gezien	23
Figuur 14: Zicht op het terrein vanuit zuidelijke hoek gezien	23
Figuur 15: Foto's methodiek (links: aanleg proefsleuven, rechts: inmeten en beschrijving bodemprofiel)	24
Figuur 16: Profiel 1.2 (links) en Profiel 1.3 (rechts)	27
Figuur 17: Profiel 3.2 (links) en Profiel 7.2 (rechts)	27
Figuur 18: Spoorfoto greppel 1004 (links) en greppel 4001 (rechts)	34
Figuur 19: Spoorfoto en coupefoto van greppel 2002	35
Figuur 20: Spoorfoto greppel 7001 (links) en terreinfoto van een ondergelopen sleuf (rechts)	35
Figuur 21: Allesporenplan huidig proefsleuvenproject geprojecteerd naast allesporenplan proefsleuvenproject uit 2014 op aanpalend perceel	36

5.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 06.01.2022)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 06.01.2022)	3
Plan 3: Locatie landschappelijke boringen, geprojecteerd op het GRB(digitaal; 1:250; 06.01.2022)	11
Plan 4: Synthesepan: Aardkundige variaties van de landschappelijke boringen geprojecteerd op het DHM en GRB (digitaal; 1:250; 21.12.2021)	17
Plan 5: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op het GRB (digitaal; 1:250; 06.01.2022)	25
Plan 6: Overzichtskaart van de profielregistraties (digitaal; 1:250; 06.01.2022)	26
Plan 7: Algemeen sporenplan van het onderzoek op het GRB (digitaal; 1:250; 06.01.2022)	29
Plan 8: Weergave van de vlakhoogtes op het GRB (digitaal; 1:250; 06.01.2022)	30
Plan 9: Weergave van de maaiveldhoogtes op het GRB (digitaal; 1:250; 01.06.2022)	31
Plan 10: Allesporenplan geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 06.01.2022)	33
Plan 11: Synthesepan op het DHM met de allesporenkaart (digitaal; 1:250; 07.01.2022)	39

5.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Samenvatting boring 1	13
Tabel 2: Samenvatting boring 2	13
Tabel 3: Samenvatting boring 3	14
Tabel 4: Samenvatting boring 4	14
Tabel 5: Samenvatting boring 5	15
Tabel 6: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	19
Tabel 7: Overzicht spoortypes en aantallen	32
Tabel 8: Overzicht en beschrijving van de aangetroffen grachten en greppels	34

6 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGIV, 2022a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2022b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2022c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- CORNELIS, L., KREKELBERGH, N. & VANOVERBEKE, R., 2014. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem - Anzegem Nieuwpoortstraat.
- GEOPUNT, 2021. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- VAN LAERE, E., 2020. *Anzegem, Korte Winterstraat aanpassing. BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 1635.*, Gent. Available at: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/16831>.
- VAN LAERE, E., 2019. *Archeologienota: Anzegem Korte Winterstraat. BAAC Vlaanderen Rapport 1286.*, Available at: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/13027>.

7 Bijlagen

7.1 Tabellenlijst LB

7.2 Uitgeschreven boringen LB

7.3 Sporenlijst PS

7.4 Fotolijst PS

7.5 Allesporenkaart PS

Tabel afkortingen boorbeschrijvingen

<u>Textuurklasse</u> Z = zand S = lemig zand Se = kleig zand P = lichte zandleem L = zandleem Le = zware zandleem A = leem Al = lichte leem Ae = zware leem Ua = lemige klei El = lichte klei E = klei Ez = zandige klei U = zware klei Ue = zeer zware klei M = mergel V = veen B = slib, slibhoudend Za = Zavel, zavelhoudend G = grind H = hout Sc = schelp X = niet benoemd <u>Spreidingklasse</u> SZG = slecht gesorteerd SMG = matig slecht gesorteerd SMK = matig goed gesorteerd SZK = goed gesorteerd <u>Type zand</u> Z1 = uiterst fijn zand Z2 = zeer fijn zand Z3 = fijn zand Z4 = matig fijn zand Z5 = matig grof zand Z6 = grof zand Z7 = zeer grof zand Z8 = uiterst grof zand <u>Kleur</u> D = donker L = licht BR = bruin GE = geel OR = oranje GR = grijs ZW = zwart RO = rood BL = blauw GN = groen WI = wit	<u>Aard bovengrens</u> SA = abrupt (0-2 cm) DU = duidelijk (2-5 cm) GE = geleidelijk (5-15 cm) DI = diffuus (>15 cm) <u>Grensregelmaticheid</u> R = recht G = gegolfd O = onregelmatig B = gebroken <u>Brokken en vlekken</u> ZB = zandbrokken KB = kleibrokken VB = veenbrokken LB = leembrokken HS = humusspikkels HV = humusvlekken GV = gevlekt <u>Sublagen</u> ZL = zandlagen KL = kleilagen SL = siltlagen LL = leemlagen VL = veenlagen GL = grindlagen CL = schelpenlagen DL = detrituslagen HL = humuslagen 1 = enkele 2 = veel 3 = zeer veel zu = zeer dun du = dun dk = dik zk = zeer dik wi = wisselende diktes <u>Oxidatie/reductie</u> O = oxidatie R = reductie OR = oxidatie en reductie (roestvlekken)	<u>Bijmengsel humus</u> H = humus <u>Bijmengsel grind</u> g = grind <u>Kalkgehalte</u> CA1 = kalkloos CA2 = kalkarm CA3 = kalkrijk CA4 = kalkconcreties <u>Bioturbaties</u> BIO1 – weinig BIO2 – matig BIO3 - veel <u>Plantenresten</u> WO = wortelresten PR = plantenresten BL = bladeren RI = riet HO = hout <u>Ijzer/Mangaan</u> FE = ijzervlekken MN = mangaanvlekken FM = ijzer- en mangaanvlekken FE9 = ijzerconcreties MN9 = mangaanconcreties FM9 = ijzer- en mangaanconcreties <u>Ijzer/Mangaan</u> FE = ijzervlekken MN = mangaanvlekken FM = ijzer- en mangaanvlekken FE9 = ijzerconcreties MN9 = mangaanconcreties FM9 = ijzer- en mangaanconcreties <u>Schelpresten</u> R = schelp (onbepaald) M = schelp (marien) W = schelp (wadplaat) T = schelp (terrestrisch) Z = schelp (zoetwater) g = gruis f = fragment c = compleet 1 = spoor (< 1 %) 2 = weinig (1-10 %) 3 = veel (> 10 %)	<u>Suffix</u> 1 = weinig 2 = matig veel 3 = veel AW = aardewerk RL = verbrand leem HK = houtskool OB = onverbrand bot VB = verbrand bot VS = vuursteen AP = archeologisch puin PO = puin FO = fosfaat <u>Bodemstructuur</u> G = granulometrisch X = niet gespecificeerd RS = rotsstructuur SS = gelaagde structuur SG = enkelvoudige korrel MA = massief PM = poreus massief BL = blokkig AB = hoekig blokkig AP = (parallellepipedum) AS = hoekig subhoekig blokkig AW = hoekig blokkig (wigvormig) SA = subhoekig hoekig blokkig SB = subhoekig blokkig SN = notig subhoekig blokkig PR = prismatisch PS = subhoekig prismatisch WE = wigvormig CO = columnair GR = korrelig WC = wormenuitwerpselen PL = platig CL = kluitig CR = kruimelig LU = klonterig <u>Grootte bodemstructuur</u> VF = zeer fijn FI = fijn ME = middelmatig CO = grof of dik VC = zeer grof of zeer dik EC = extreem grof FF = zeer fijn en fijn VM = zeer fijn tot middelmatig FM = fijn en middelmatig FC = fijn tot grof MC = middelmatig en grof MV = middelmatig tot zeer grof CV = grof en zeer grof
--	--	--	--